

מערך למנחה- בית מדרש

מרחבים בין תרבותיים

עבר תרבותי

יעדים

1. מטרות:

- הכרות עם עקרון הליבה "עבר תרבותי".
- התבוננות על תמונת המצב כיום- כמה החניכים יודעים על תרבויות המוצא שלהם? כמה המחנכים מכירים את תרבויות המוצא של החניכים?
- חידוד הצורך של המחנך להכיר את תרבות המוצא ממנה הגיע החניך על מנת להשתמש בה ככלי חינוכי.
- חידוד צרכים של הצוות- מה עוד רוצים לדעת? למה צריכים להיחשף?

2. סוגיות מרכזיות לבית הנדרש:

- מה החניכים יודעים על תרבות המוצא שלהם? מה אנחנו כמחנכים רוצים שהם ידעו?
- מה אנחנו יודעים על תרבויות המוצא של החניכים? מה אנחנו צריכים לדעת?
- לאן אנחנו מכוונים? איך אנחנו רוצים שהקשר עם העבר יתבטא אצל החניכים?

3. שדות חינוכיים שניתן לקדם באמצעות בית הנדרש:

- עוגנים בעבר
- שמיים- שייכות, זהות יהודית ישראלית

מתווה בית הנדרש [הצעה]

שלב א' - טריגר פתיחה: שאלון רחוב + עיבוד
שלב ב' - מודלים של השתלבות
שלב ג' - עבודה בקבוצות
סיכום

שלב א': שאלון רחוב [25 דקות]

נחלק את הקבוצה לשלישיות, כל שלישייה תקבל שאלון עם שאלות המתייחסות לתרבויות המוצא השונות בקהילה החינוכית. ב-20 דק' עליהם לענות על כמה שיותר שאלות בלי עזרת פלאפונים/ מחשב. [בשלב זה ניקח את כל הפלאפונים ונגיד להם שנחזיר אותם אחר כך...].

שאלה עליה ענה חניך תזכה אותם ב-2 נק'.

שאלה עליה ענו המחנכים בעצמם תזכה אותם בנקודה אחת.

השלישייה הזוכה תקבל פרס 😊

כשחוזרים, נעבד את החוויה:

- איך היה? מה היו התחושות?
- היה קשה? מה גיליתם?
- מה החניכים ידעו/ לא ידעו? מה אנחנו מצפים מהם שידעו?
- מה אתם בעצמכם ידעתם? מה אתם אמורים/ רוצים לדעת?
- למה אנחנו מכוונים? איך נייצר יחס נכון ומעצים עם העבר ולא כזה שתוקע?

שלב ב': מודלים של השתלבות [20 דק']

מחקרים מראים שבהגירה, יש דפוסים קבועים פחות או יותר של 'נקלטים'.

בחלק זה נבחן 4 טיפוסים שונים של עולה חדש הנקלט בחברה חדשה –

* **מתבדל** – העולה החדש אשר בוחר להישאר עם תרבות מוצאו מבלי להעמיק את ההיכרות או לאמץ את התרבות הקיימת.

* **משלב** – העולה החדש אשר שומר על מאפיינים תרבותיים של מוצאו אך משלב ומאמץ לעצמו מאפיינים מהתרבות הקולטת.

* **נטמע** – ממיר את תרבות מוצאו, ומשתדל להכחיש כל קשר עם מוצאו הקודם. מאמץ באופן גורף את התרבות המקומית.

* **תלוש** – אינו שומר על תרבות מוצאו אך גם אינו מאמץ את התרבות המקומית. באין תרבות – הוא מאמץ לעצמו מודלים ותרבויות זרות.

שאלות לדיון:

1. נסו למפות את החניכים על-פי טיפוסים אלו. מה גורם להם להתנהל כך?
2. איפה היינו רוצים לראות אותם?
3. נסו להגדיר (סובייקטיבית) מהי בדיוק התרבות הישראלית שאלה אנחנו רוצים לשייך את החניכים.
4. כיצד ניתן לשלב בין יצירת עוגנים בעבר לבין יצירת הזדהות והיכרות מעמיקה ואף אימוץ של התרבות המקומית?

שלב ג': עבודה בקבוצות [30 דק']

איזה הזדמנויות יש לנו בקהילה החינוכית לשייך את החניכים לתרבות המוצא ולתרבות הישראלית? נחלק את הקבוצה ל-3 קבוצות, כל קבוצה תקבל דף העוסק ברובד אחר של החיים בקהילה החינוכית: שיגרה, הזדמנויות בזמן וארץ. כל קבוצה תחשוב על רעיונות כיצד ניתן ליישם את מה שדיברנו ביום יום. נבקש מהם לכתוב גם דברים שמתקיימים כיום, אבל לפחות 2-3 רעיונות חדשים בכל אחד מהנושאים. נבקש לשתף ברעיונות.

שלב ד': סיכום [15 דק']

סבב התייחסויות, שאלות ומחשבות